

La Humanitat

Any II : Núm. 265
Barcelona, dijous, 15 setembre de 1932

Redacció i Administració: Ronda Sant Pere, 11, pral. : Telèfons 24646 i 24647
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

Aquest matí, a San Sebastián, el president de la República ha signat l'Estatut de Catalunya

La solemne cerimònia de la signatura de la llei i del decret de promulgació

Aquest matí, a un quart de dotze, ha començat la solemne cerimònia d'ésser signada pel President de la República espanyola, senyor Alcalá Zamora, la llei i el Decret de promulgació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. La cerimònia ha tingut lloc als salons de la Diputació de San Sebastian. La plaça que hi ha al davant de l'esmentat edifici estava ocupada completament per una gran generació entusiasta, molts dels quals portaven banderes basques, catalanes i republicanes.

A l'escala de la Diputació, així com també al carrer, formaven guàrdia d'honor els "migueletes", amb la seva banda de cornetes.

Han pres part a la cerimònia les Diputacions en incorporació d'Alava, Navarra, Biscaia i Guipúscoa, que entraren a l'esmentat edifici precedits de macers de gran gala. Representacions de tots els Ajuntaments basco-navarresos amb les banderes dels de Pamplona, San Sebastian i Bilbao. Els Consellers de la Generalitat de Catalunya, senyors Terradellas i Gassol, el cap de la minoria parlamentària catalana, senyor Lluís Companys, els diputats senyors Nicolau d'Oliver, Estelrich, Puig i Ferrer, Sunyol i Garriga, Puig d'Asprer, i algun altre que en aquest moment no recordem. Els diputats bascos senyors Picavea, Aldesoro, Sulzaeta, Horn, Robles, Aranguin, Bastorrechea, Equileor, Mendalola, Aguirre, De Francisco, Ansó; el diputat per Toledo, senyor Villarrubia.

La Plaça de Guipúscoa s'anà emplenant paulatinament d'una gran multitud, entre la qual eren de remarcar cent "Espatadanzaris" i 500 "mendigoizales" que curaven de l'ordre.

A dos quarts de dotze en punt, ha fet la seva entrada el senyor Alcalá Zamora, acompanyat dels ministres senyors Prieto, Carner, Zulueta i Domingo, del cap del Quarto Militar del President, general Queipo de Llano i el senyor Sánchez Guerra. Ha estat aclamat i victorejat per la gran multitud allí aplegada. Una vegada a l'interior de la sala on hi havia de tenir lloc la solemne cerimònia, el senyor Alcalá Zamora ha pres seient davant d'una tauleta situada allí "ad hoc", i el senyor Sánchez Guerra li ha presentat a la signatura la llei de l'Estatut de Catalunya. El senyor Alcalá Zamora s'ha tret una ploma estilogràfica negra i ha escrit el que segueix: "Visto lo decretado y sancionado por las Cortes, promulgase la ley. 15 de septiembre de 1932." Seguidament ha dit: "He tingut un gran honor de signar amb aquesta ploma que m'ha estat oferta a Eibar la llei d'autonomia de Catalunya."

Seguidament, el senyor Gassol se li ha acostat i li ha adreçat un respectuós i eloqüent parlament en el transcurs del qual li ha fet remarcar l'agraïment que serva per ell i tots els altres que han recollat les aspiracions de Catalunya. A continuació li ha fet ofrena d'una ploma d'or, obra de l'artista català senyor Mercader, sisellada admirablement i que duu els noms del President Macià i el President Alcalá Zamora. El senyor Alcalá Zamora l'ha presa i ha signat amb ella el decret de promulgació de l'esmentada llei.

El senyor Lluís Castro, president de la Diputació de Guipúscoa, ha pronunciat un discurs de tons de germanor entre Guipúscoa i Catalunya. Li ha contestat molt eloqüentment el cap de la minoria parlamentària catalana, senyor Lluís Companys.

Finalment, el senyor Alcalá Zamora ha fet en mig d'un gran silenci un interessant parlament, interromput diverses vegades per entusiastes aplaudiments i visques.

Les bandes de música que hi havia a l'exterior, han executat el "Gernikako Arbola", la "Santa Espina" i l'"Himne de Riego".

El mateix senyor Alcalá Zamora que els altres assistents a l'acte, han estat comminatats a sortir al balcó i han estat llargament i entusiàsticament ovacionats i victorejats.

El poble donostiarra tributà una rebuda entusiasta als representants de Catalunya

SAN SEBASTIAN DE FESTA

San Sebastián. — Des de primeres hores de la tarda, l'animació era extraordinària.

A les onze de la nit sortí del Centre Basc una nombrosa representació de la dreta nacionalista, davant la qual anaven els xistularis i spatadansaris.

Seguien a aquestes la bandera del partit i a continuació els diputats nacionalistes de la minoria basca.

En arribar la manifestació davant la Diputació, s'hi afegí un grup que portava una bandera de les barres catalanes i que portava corbates amb els colors nacionalistes bascos, catalans i republicans.

Una noia catalana, cofada amb barretina, portava la bandera desplegada.

Així desfilaron pels carrers de la població fins a l'estació del Nord. 2.000 o 3.000 persones constituïen la manifestació.

Els manifestants no cessaven de cridar: "Visca Catalunya!" i "Gora Euzkadi!"

Un altre nombros grup del partit d'esquerra-nacionalista, davant del qual anaven també xistularis, es dirigí, també portant bandera, a l'estació.

Les andanes eren curulles de públic que esperava l'arribada del ràpid de Barcelona, en el qual s'havia anunciat que arribarien els parlamentaris catalans i representants de la Generalitat per assistir a la signatura de l'Estatut català.

ARRIBA EL SENYOR LAYRET

Aviat se sabé a l'estació que sols venia en el tren el diputat català senyor Layret, qui des de Saragossa havia estat objecte de salutacions i atencions en les estacions de trànsit.

A Zumàrraga li fou lliurada a la germana del senyor Layret una tola de flors amb les banderes catalana i basca.

En arribar el tren a San Sebastián el públic esclafí en aplaudiments i en "Visca Catalunya!" i "Gora Euzkadi!"

El senyor Layret descendí del tren i fou saludat pels diputats bascos que es trobaven a l'estació.

Tot esguí es formà una manifestació enfront de la qual anava el senyor Layret.

L'ARRIBADA DELS PARLAMENTARIS

Els manifestants es dirigiren a través de la ciutat a l'Hotel Maria Cristina, on es trobaven els representants de Catalunya, que havien arribat prop de les deu en automòbil, procedents de Barcelona.

Els representants de Catalunya que arribaren a San Sebastián per assistir a la signatura de l'Estatut, són els senyors Companys, Gassol, Aiguader, Pi Suñer (J.), Nicolau d'Oliver, Terradellas, Puig i Ferrer, Palacín, Estelrich i Alavedra. També arribaren amb ells els senyors Tomás i Munné.

Tots ells s'hostatgen a l'Hotel Maria Cristina, el mateix que el senyor Layret. El senyor Companys digué que el senyor Layret tenia el propòsit de dirigir-se a França, en companyia de la seva germana; però en arribar a San Sebastián i veure l'intens afecte que es posava de manifest per Catalunya i amb les atencions que se'ls rebia, les quals ja s'havien iniciat a Navarra, decidí ajornar el seu viatge a França.

UN VIATGE TRIOMFAL

Els parlamentaris catalans mostraven la seva joia per les atencions rebudes pel camí.

A Caparros, els quatre cotxes dels expedicionaris foren rebuts als crits de "Visca Catalunya lliure!" i "Gora Euzkadi Eskatuta", contestats pels nostres. La multitud no ha parat de victorejar fins que els cotxes han continuat la seva ruta.

A Tafalla, el Grup Nacionalista tenia preparat un refresc als expedicio-

naris, que han estat rebuts amb una ovació formidable.

A Pamplona una gran gentada esperava els catalans, rebuts també als crits de "Visca Catalunya lliure!"

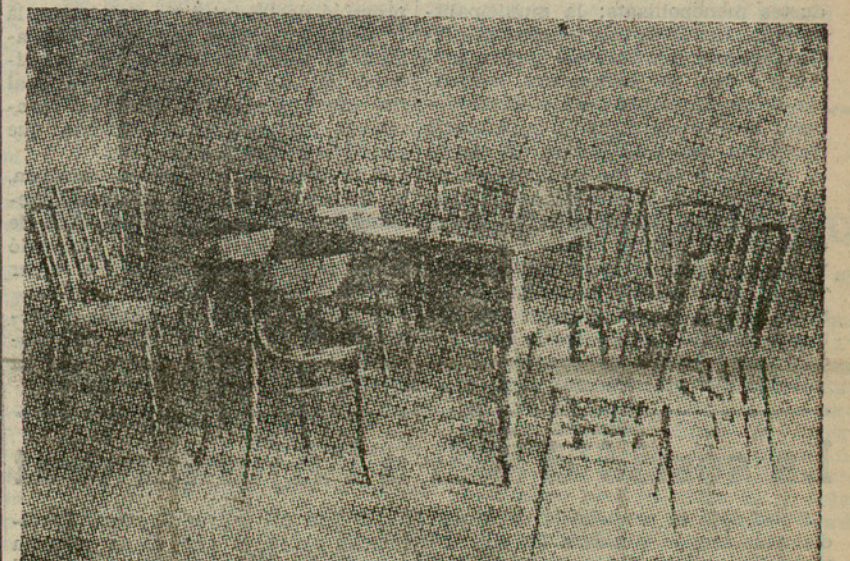
A San Sebastián, els diputats Leizaola, Aguirre, Basterrecrea, Horn, Pissavea i Equileor, esperaven els catalans a l'Hotel Cristina.

UN PARLAMENT DEL SENYOR COMPANYS

En arribar la massa de nacionalistes davant l'Hotel Maria Cristina, recla-

les banderes catalanes i nacionalistes, començà a parlar el senyor Puig i Ferrer, i en aquell moment aparegué un grup que portava una bandera republicana lligada a un pal que havien arrencat d'un dels passeigs adornats per a la rebuda del President de la República.

Semblava que anava a provocar-se un conflicte perquè els elements nacionalistes s'excitaren de valent, però el senyor Companys s'adreçà als manifestants i en termes enèrgics els digué que a tot Espanya ningú no podia

Un record històric. L'habitació on, a San Sebastian, va ultimar-se el famós pacte, és conservada tal com estava en aquella data

la presència dels representants catalans. Aquests sortiren a la terrassa i foren ovacionats.

El cap de la minoria catalana, senyor Companys, pronuncià un breu discurs.

Digué que l'alegria que Catalunya sentia davant la signatura de l'Estatut, desitjava que aviat niés en el cor dels bascos; i amb aquest concepte de la nova Espanya haurien de quedar esborrades les velles tradicions monàrquiques i els darrers vestigis de força.

Afegí que Espanya té al seu costat la voluntat, l'energia i el cor de Catalunya; i que totes les regions que tinguin personalitat han de constituir-se en règim autònom.

Dedicà, finalment un homenatge a la capital donostiarra i expressà el gran agraïment dels diputats catalans per la rebuda que els havia estat tributada. Fou ovacionat.

PARLA EL SENYOR GASSOL

El senyor Gassol pronuncià també breus paraules per a significar l'emoció que li produïa l'afecte vers Catalunya evidenciat pels manifestants bascos.

Afegí que el fet que la República hagi escollit la ciutat de San Sebastián com lloc per a la signatura de l'Estatut de Catalunya és una esperança ferma de què es concedirà a Euzkadi l'Estatut que mereix.

Digué, finalment, que portava l'encàrrec del senyor Macià d'adreçar una salutació a Biscaia en nom de Catalunya, i que ja que és a San Sebastián on s'ha de signar l'Estatut català, quan li toqui el torn al de Basconia, ell demanarà que sigui a Barcelona on es signi.

També fou molt aplaudit. L'alcalde de Barcelona digué que portava una abraçada de la capital catalana per a San Sebastián.

Les seves paraules foren acollides amb visques i aplaudiments.

UN PETIT INCIDENT

Els representants catalans, en retirar-se de la terrassa de l'Hotel, es situaren a la porta principal i presenciaren les danses basques executades pels spatadansaris del Centre Nacionalista.

En acabar aquestes i estant juntes exhibir una executòria d'amor a Es-

panya i a la República tal com podien exhibir-la els catalans, i que per això no admetia que se'ls agraviés amb aquella actitud, tant més quant a ningú no s'obligava d'estar present en aquell acte.

Acabà dient que la virtut més gran de la República és la tolerància. Acabà l'incident els diputats catalans es retiraren i el públic desfilà tot fent comentaris i victorejant uns Euzkadi i els altres la República.

ELS MINISTRES D'HISENDA I AGRICULTURA

Poc després d'haver-se dissolt la manifestació, arribaren a l'Hotel Maria Cristina els senyors Carner i Domingo. Retornaven de Pasajes on havien assistit al banquet a honor del President de la República.

El senyor Carner manifestà als periodistes que estava molt satisfet d'assistir a la signatura de l'Estatut català.

El senyor Domingo digué que l'aprovació de l'Estatut i de la Reforma Agrària constituïa la realització de dos problemes fonamentals del nou règim i que amb l'aprovació de l'Estatut s'aconseguia incorporar a l'obra de reconstitució d'Espanya el cor i la voluntat dels catalans, i amb la Reforma Agrària es consolidaven les bases de la nova economia nacional.

Les eleccions del Senat a Suècia

Estocolm. — S'han celebrat eleccions per al Senat suec, que han donat els següents resultats:

- Conservadors, cinc.
- Agraris, tres.
- Social - demòcrates, nou.
- Populistes, un.
- Els social - demòcrates han guanyat tres llocs; els conservadors, un; en canvi, els agraris perden un i el partit populista en perd tres.
- En conseqüència, el Senat quedarà compost de la següent forma:
  - Social - demòcrates, 58.
  - Conservadors, 50.
  - Agraris, 18.
  - Populistes, 18.
  - Liberals, 4.
  - Comunistes, 1.
  - Independent, 1.

El client. -- Què li sembla? Em va bé?
El sastre. -- Ja ho crec. Sembla i almen un príncep!